

EMLÉKEZTETŐ
a Kémiai Tudományok Osztálya **2010. szeptember 21-i**
üléséről

Székfoglaló előadások:

Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja: **VÁLTOZATOS SZERKEZETEK**

Hudecz Ferenc, az MTA levelező tagja: **"PEPTID-ÚT": A TREFORT-KERTTŐL
LÁGYMÁNYOSIG**

címmel megtartották székfoglaló előadásukat.

Osztályülés

Hanns Malissa, az MTA tiszteleti tagja, életének 90. évében, 2010. június 22-én elhunyt.

2010. július 11-én elhunyt Kiricsi Imre, az Osztály tanácskozási jogú tagja, a Környezeti Kémiai bizottság elnöke, a Kémia Doktori Tudományos Bizottság tagja

Pukánszky Béla augusztus 25-én töltötte be 60. életévét.

Medzihradszky Kálmán átadta a közgyűlési képviselői oklevelet Keserű György Miklósnak.

N a p i r e n d:

1. Szarka László, 2010. július 1-jével főosztályvezetője a **kibővült tevékenységi körű Kutatóintézeti Főosztálynak**. A Stratégiai-elemzési Főosztály megszűnt, feladatainak egy részét a Főosztály vette át. Szarka László reményét fejezte ki, hogy a Főosztály és a Tudományos Osztály közös feladataik ellátásában eredményesen fog együttműködni. Bemutatta Kárpáti Máriát a kémiai intézetek szakreferensét, aki egyúttal ellátja a kapcsolattartás feladatait a Főosztály és az Osztály között.

2. A kétszintű egyetemi képzés

Előterjesztő: Joó Ferenc

Osztályállásfoglalás kialakítása

Az írásban és szóban nyilvánított vélemények figyelembevételével az Osztály a mellékelt állásfoglalást alakította ki, amelyet eljuttat az MTA Elnökének.

3. „A Tudományetikai bizottság döntése elleni jogorvoslati eljárásról” c. dokumentum megvitatása

Előterjesztő: Farkas József

Osztályállásfoglalás kialakítása

A jogorvoslati eljárás tervezetéhez kiegészítés és hozzáfűzés írásban nem érkezett, szóban nem hangzott el.

A szavazásra jogosultak száma 56 fő (abból 2 fő tartósan távol), 39 fő vett részt a szavazásban. Az Osztály határozatképes volt.

A szövegtervezetet az Osztály megfelelőnek tartja, a dokumentumot egyhangúlag (39 igen szavazattal) jóváhagyta. Állásfoglalását megküldi az MTA Elnökének.

4. Jelölő Bizottság kiküldése a 2011. évi osztályelnök- és –helyettes választás előkészítésére

Javaslat: Beck Mihály, Markó László, Lipták András, Görög Sándor volt- és Medzihradzsky Kálmán jelenlegi osztályelnök.

Az Osztály a javaslattal egyetértett. A Jelölő Bizottság alakuló ülésén választja meg a bizottság elnökét.

5. Egyebek

- Javaslat Akadémiai Kiadó 2010. évi Nívó-díjára:
Az Osztály két könyvet javasol, ezek a megjelenés sorrendjében a következők:
Turányi Tamás: Reakciómechanizmusok vizsgálata (Akadémiai Kiadó, 2010)
Beck Mihály: Humor a tudományban (ÚJ POLIHISZTOR sorozat, Akadémiai Kiadó, 2010).
- Kémiai Doktori Tudományos Bizottságban Kiricsi Imre halálával megüresedett helyre a Fizikai Kémiai és Szervetlen Kémiai Bizottság Tombácz Etelkát javasolta.
Az Osztály a javaslatot jóváhagyólag tudomásul vette.
- A Pungor Ernő-díj Kuratóriuma egyhangú szavazással Ilisz Istvánnak (SZTE Szervetlen és Analitikai Tanszék) szavazta meg a 2010 évi díjat.
Az Osztály a javaslatot jóváhagyólag tudomásul vette.
- Bruckner Győző-díj Kuratóriuma a fődíjat Kövér Katalinnak, a 40 éven aluliak számára odaítélhető díjat Tárkányi Gábornak egyhangúlag szavazta meg.
Az Osztály a javaslatot jóváhagyólag tudomásul vette.
- A Magyar Tudomány Ünnepeinek kiemelt rendezvényeihez kapcsolódó „Határtalan tudomány: Multidiszciplináris kémiai kutatások” című tudományos osztályülés november 5- én, az MTA Díszteremében lesz, a záró rendezvényt követően. Az előadórészt egyúttal a „2011, a Kémia Nemzetközi Éve” elnevezésű IUPAC- UNESCO program magyarországi bevezetője.
- A nanotudományok magas szintű művelésére és oktatására a Semmelweis Egyetem Nanotudományi Hálózatot hozott létre. A hálózat keretében a Nanokémiai Kutatócsoport 2010 július 1-én alakult meg. Szervezetileg a Biofizikai és Sugárbiológiai Intézethez tartozik. A kutatócsoport vezetője Zrínyi Miklós egyetemi tanár, az MTA lev. tagja.
- Az Osztály megtárgyalta Faigl Ferenc, a BME Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kara által történő felterjesztését a 2010. évi Gábor Dénes díjra, s a jelölt munkásságának ismeretében a felterjesztést egyhangúlag támogatta.

Medzihradzsky Kálmán
osztályelnök

Összeállította:

Zemplénné Papp Éva
tudományos titkár

Az MTA Kémiai Tudományok Osztályának állásfoglalása a kétszintű felsőoktatásról

Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya aggodalommal figyeli a felsőfokú kémiai és vegyészmérnöki képzés színvonalának csökkenését, amire az elmúlt 20-25 évben sor került. Különösen aggasztó a természettudományos tanárképzés elsoványodása, színvonalának hanyatlása, hiszen a felsőfokú tanulmányoknak a középiskolából hozott szilárd természettudományos (benne kémiai) képzettségre és világképre kellene épülnie, melynek kialakításában a tanárok a legfontosabb szereplők.

A mára kritikussá vált helyzetet előidéző okok (nem teljes) sorában a következőket említjük:

1) A hallgatói létszám indokolatlan felduzzasztása, ami nemhogy érdemi szellemi és infrastrukturális fejlesztéssel párosult volna, hanem oktatói létszámcsökkentéssel és (főleg oktatási) infrastrukturális leépüléssel járt együtt.

2) Az ún. normatív finanszírozás gyakorlata, ami arra kényszeríti az egyetemeket, hogy a szakok többségére a megfelelő alapképzettség nélküli, zérus motiváltságú jelentkezőket is felvegyék. A tandíj kérdése – ami valamelyest csökkenthetné a felsőoktatás felesleges megterhelését – lekerült a napirendről.

3) Annak a társadalmi szemléletnek az általánossá válása, ami nem a tudást, szorgalmat és szakmai elkötelezettséget, hanem a diplomát mint a végzettséget igazoló papírt értékeli. Ennek egyetemi megfelelője a kizárólag a vizsga „sikeres” letételére irányuló törekvés, maradandó tudás igénye nélkül.

4) A felsőoktatás strukturális problémái, benne a két- ill. háromfokozatú (ún. bolognai rendszerű) képzés bevezetése, ami egyrészt a legtöbb szakon megbontotta a képzés egységes folyamatát egy három + két éves szakaszra, másrészt az oktatás tekintetében túlzó és indokolatlan mértékben egalizálta a felsőoktatási intézményeket.

A bolognai rendszerű képzés bevezetéséből számos gond adódott (melyek egy részére az I. Osztály anyaga is rámutat), azonban az egyetemi képzés színvonalának csökkenésében nem ez az elsődleges tényező. Ugyanakkor szerepe lehet abban, hogy látványossá tette a többi tényező hatását. Feltétlenül szükség van az alap- és mesterszintű képzésről teljes körű tapasztalatok összegyűjtésére és értékelésére. Ez a munka jelenleg is folyik. A Magyar Rektori Konferencia ez év tavaszán vitatta meg a többszintű képzés tapasztalatait, még a szakbizottságok 2008 évi összegzése alapján. Az új kormányzat 2010. augusztusában szakértői csoportot hozott létre hasonló feladattal.

Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya sürgeti és támogatja, hogy a felméréseket, értékeléseket olyan intézkedések kövessék, melyek hozzájárulnak a felsőfokú képzés színvonalának növeléséhez, az akadémiai – benne a közoktatási – és az ipari szféra kiválóan képzett szakemberekkel történő ellátásához, összhangban a munkaerőpiac valós igényeivel. Ebben a bolognai rendszerű képzés ismert problémáinak a megoldása szükséges, de távolról sem elégséges.

2010. szeptember 21.